

Motion till riksdagen 2012/13:T291

av **Hillevi Larsson (S)**

Satsningar på järnvägen

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av satsningar på järnvägen och utvärdering av avregleringen.

Motivering

Samtidigt som klimathotet varit en het fråga så har problemen inom järnvägstrafiken accelererat – till följd av avreglering, bristande underhåll och utebliven utbyggnad. På vintern har kaos rått på många håll, med massor av kraftigt försenade och uteblivna tåg. Men även under resten av året är det stora problem. Under sommaren finns varken problem med snö, is eller löv på spåren. Trots det har tusentals tågresenärer berörts av tågstopp och kraftiga förseningar kopplade till det.

När tåg är försenade eller uteblir är det tågpersonalen som får ta smällen när passagerarna är frustrerade och arga – trots att personalen inte är ansvarig för att underhållet är eftersatt och att spåren inte byggts ut för att komma till rätta med överbelastningen. Arbetsmiljön för tågpersonalen är på många håll usel – med hot, våld och rån. Detta hänger även samman med ekonomiska besparingar som gör att ensamarbete är vanligt, vilket ökar riskerna.

Försenade och inställda tåg drabbar inte bara resenärer och tågpersonal. Hela samhället är förlorare när pendlare och transporter av varor inte kommer fram i tid. Det handlar om stora samhällsekonomiska kostnader! Enligt en opinionsundersökning 2011 litar 67 procent inte på att tågen kommer fram i tid. Bristande förtroende leder till att tåget väljs bort och att andra transportmedel föredras, vilket knappast gynnar miljön.

På senare år har flera allvarliga olyckor inträffat kopplat till järnvägen, med skadade och döda. Främst är det personal som drabbats, men även resenärer har råkat illa ut. Det är uppenbart att säkerheten inte kan garanteras så

Fel! Okänt namn på

länge inte mer resurser tillskjuts och de grundläggande problemen får en lösning.

Resurser behövs både till underhåll, till drift och utbyggnad av järnvägen. Regeringen har sent omsider aviserat en resursförstärkning. Den är välbehövlig, men det krävs mycket resurser och kommer att ta lång tid att få ordning på problemen.

En annan viktig orsak till dagens problem vill regeringen över huvudtaget inte diskutera: avregleringen. Men en översyn krävs när det gäller denna fråga! I Storbritannien privatiserades järnvägstrafiken med förödande konsekvenser, vilket på ett mycket tydligt sätt åskådliggörs i filmen Järnvägare (Originaltitel The Navigators) av Ken Loach. De tidigare anställda vid British Rail tvingades ge avkall på tidigare rättigheter för att kunna konkurrera och behålla jobbet. Anställningstryggheten urholkades, betald semester och sjuklön försvann och värst av allt – säkerheten försämrades kraftigt med olyckor och dödsfall bland järnvägsarbetarna som konsekvens.

I Storbritannien har problemen varit så stora efter avregleringen att en omreglering genomförts.

Här i Sverige har vi också stora problem, inte minst på grund av bristande samordning. Trafikverket är ansvarigt för järnvägsspåren, men har inte längre kontroll över banunderhållet. I andra europeiska länder står den myndighet som är ansvarig för järnvägsspåren även för drift och underhåll. Kontrollen över banunderhållet är helt avgörande för att komma till rätta med försenade tåg och säkerhetsrisker. Rimligtvis bör underhållet samordnas med övriga uppdrag hos ansvarig myndighet!

Riksdagen kom med ett tillkännagivande våren 2012 som gick ut på att regeringen snarast måste återkomma till riksdagen med förslag på hur underhållet av svensk järnvägsinfrastruktur ska organiseras. Förhoppningsvis tar regeringen nu tag i denna fråga, mot bakgrund av att nuvarande system inte alls fungerar!

Avregleringen inom järnvägstrafiken har lett till betydande problem, både för resenärer, personal och för samhället i stort. Även om en återreglering till hur det såg ut förut inte är aktuell så borde det inte utesluta en utvärdering av avregleringen och förslag till lösningar på de problem som uppstått!

Stockholm den 1 oktober 2012

Hillevi Larsson (S)